

29.13.5

109a (משנה יב) → 110a (סיום המסכת)

Note: during the Hellenistic period, likely around the beginning of the Hasmonian dynasty (middle 2nd c. BCE) a particular Onias (חוניו) came to Egypt and applied for permission – which was granted by Ptolemy IV – to construct a Temple after the manner of the מקדש in Leontopolis. Which Onias it was is subject to some debate – there are conflicting versions in Josephus' works – and when it was constructed is also disputed. In any case, it seems to have been in operation, in one form or another, until a bit after the destruction of the מקדש, when, on Vespasian's orders, it was destroyed. There is a dispute among חכמים whether it was set up as a place of proper worship – perhaps for those Egyptian Jews who could not travel to Jerusalem or as a "breakaway"; or if it was set up for עבודה זרה.

1. אף לא יעלו כהני הבמות אל מזבח ה' בירושלם כי אם אכלו מצות בתוך אֲחֵיהֶם: מ"ב כג, ט

2. וען אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ אוֹתָם לִפְנֵי גְלוּלֵיהֶם והיו לבית ישראל למקדש עון על כן נִשְׁאֲתִי יְדֵי עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר אֲדֹנָי ה' וְנִשְׂאוּ עֹנֵם: יחזקאל מד, יב

3. וְלֹא יִגְשׁוּ אֵלָי לִכְהֵן לִי וְלִגְשַׁת עַל כָּל קֹדֶשִׁי אֶל קֹדֶשִׁי הַקְּדוּשִׁים וְנִשְׂאוּ כְלִמָּתָם וְתוֹעֵבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ: יחזקאל מד, יג

4. וְכִפֹּר הַכֹּהֵן עַל הַנֶּפֶשׁ הַשֹּׁגְגָה בְּחֻטְאָהּ בְּשֹׁגְגָה לִפְנֵי ה' לְכַפֵּר עָלָיו וְנִסְלַח לוֹ: במדבר טו, כח

5. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה הַמִּזְבֵּחַ לַה' בְּתוֹךְ אֲרָץ מִצְרַיִם וּמִצְבֵּה אֶצֶל גְּבוּלָהּ לַה': ישעיהו יט, יט

6. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ חֲמֵשׁ עָרִים בְּאֲרֶץ מִצְרַיִם מִדְּבָרוֹת שְׁפַת כְּנָעַן וְנִשְׁבְּעוֹת לַה' צְבָאוֹת עִיר הַתְּרָס יֵאמֵר לְאַחַת: ישעיהו יט, יח

7. הָאֵמֶר לְתִרְסָה וְלֹא יִרְחַק וּבְעֵד כּוֹכְבֵים יִתְתָּם: איוב ט, ז

8. אָמַר לְצַפּוֹן תִּנִּי וּלְתִימָן אֶל תִּקְלָאֵי הַבְּיָאֵי בְּנֵי מִרְחֹק וּבְנֹתַי מִקְצֵה הָאֲרָץ: ישעיהו מג, ו

9. כִּי מִמְזֻרַח שָׁמֶשׁ וְעַד מְבוֹאוֹ גְּדוֹל שָׁמַיִם בְּגוּיִם וּבְכָל מְקוֹם מִקְטָר מְגֹשׁ לְשָׁמַיִם וּמִנְחָה סוּחָהּ כִּי גְדוֹל שָׁמַיִם בְּגוּיִם אָמַר ה' צְבָאוֹת: מלאכי א, יא

10. שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה' הַעֲמִידִים בְּבֵית ה' בְּלִילוֹת: תהלים קלד, א

11. הִנֵּה אֲנִי בּוֹנֶה בֵּית לִשְׁמִי ה' אֱלֹהֵי הַקְּדוּשָׁה לֹא לְהַקְטִיר לִפְנֵי קִטְרֹת סָמִים וּמַעֲרֹכַת תְּמִיד וְעִלוֹת לְבָקָר וְלַעֲרֹב לְשִׁבְתוֹת וְלַחֲדָשִׁים וְלַמּוֹעֲדֵי ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם זֶאת עַל יִשְׂרָאֵל: דה"ב ב, ג

12. זֹאת הַתּוֹרָה לְעֹלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאֵת וְלֶאֱשָׁם וְלַמְלוֹאִיִּם וְלִזְבַּח הַשְּׁלָמִים: ויקרא ז, לו

13. דָּבָר אֶל אֱהֲרֹן וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הַחֲטָאֵת בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁחַט הָעֹלָה תִּשְׁחַט הַחֲטָאֵת לִפְנֵי ה' קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא: ויקרא ו, יח

14. וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשָׁם קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא: ויקרא ז, א

15. וְקָרְבוּ וּכְרַעֲיוּ יָרַח בְּמִים וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל מִן־הַמִּזְבֵּחַ עֲלֶה אִשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַה': ויקרא א, ט

16. וְשִׂסַּע אֹתוֹ בְּכַנְפָיו לֹא יִבְדִּיל וְהַקְטִיר אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ עַל הַעֲצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ עֲלֶה הוּא אִשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַה': ויקרא א, יז

17. וְהִבְיָאָה אֵל בְּנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקִמְצוּ מִשֶׁם מִלָּא קִמְצוּ מִסְלַתָּהּ וּמִשְׁמֵנָהּ עַל כָּל לִבְנֵתָהּ וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אֲזִקְרָתָהּ הַמִּזְבֵּחַ אִשֶׁה רִיחַ נִיחֹחַ לַה': ויקרא ב, ב

18. מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעֵבֶד אִם מַעֲטָה וְאִם רַבָּה יֹאכַל וְהַשְּׁבַע לְעֹשִׂיר אֵינְנוּ מְנִיחַ לוֹ לִישׁוֹן: קהלת ה, יא

19. בְּרַבּוֹת הַטּוֹבָה רְבוּ אוֹכְלֵיהָ וּמִה פְּשׁוֹן לְבַעֲלֶיהָ כִּי אִם רָאוֹת עֵינָיו: קהלת ה, יא

20. יִדְעִיתִי כָּל עוֹף הָרִים וְזִז שְׂדֵי עַמּוּדֵי: כִּי לִי כָּל חֵיטוֹ יַעַר בְּהִמּוֹת בְּהַרְרֵי אֶלְפֵי: אִם אֶרְעֵב לֹא אֵמֵר לָךְ כִּי לִי תִבֵּל וּמְלֹאָה: תהלים נ, יב

21. וְכִי תִזְבְּחוּ זֶבַח שְׁלָמִים לַה' לְרִצְוֹנְכֶם תִּזְבְּחוּהוּ: ויקרא יט, ה

22. וְשָׁחַט אֶת גּוֹן הַבָּקָר לִפְנֵי ה' וְהַקְרִיבוּ בְּנֵי אֱהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּסִיב אֲשֶׁר פָּתַח אֱהֵל מוֹעֵד: ויקרא א, ה

- I משנה יב: Status of כהנים who officiated in בית חוניו (see note) and wish to return to מקדש
 - a כהנים who officiated there (ע"ז if they served ק"ו): may not serve in מקדש in י"ם, per v. 1
 - b Rather: they are allowed to get their portion and eat - just like בעלי מום כהנים
- II Tangential discussion: status of כהנים who performed various rites for ע"ז vis-à-vis allowing them to officiate in מקדש
 - a דב יהודה if he slaughtered for ע"ז, subsequent קרבנות in מקדש are accepted
 - i Source (ר' יצחק בר אבדימי): vv. 2-3 – only שירות (שחיטה=service)
 - b Dispute בשוגג (ע"ז) for זריקה (ז' נחמן/ ששת ש"ש)
 - i קרבנות are accepted ד"ג
 - ii קרבנות are not accepted ד"ש
 - 1 Source: v. 2 identifies מכשול and עיון (מכשול = unintentional; עיון – intentional)
 - 2 מכשול עיון ד"ז is one category – the stumbling-block of an intentional violation
 - iii Arguments:
 - 1 ע"ז v. 4 teaches that a כהן may officiate for his own כפרה (context of v. 4 – ע"ז)
 - (a) Observation: must be זרה"ד, since if it were שחיטה, even במזיד it would be accepted
 - 2 שחיטה בשוגג → ע"ז is in re: verse is in re: שחיטה במזיד would be invalidated as he is ministering to ע"ז
 - (a) Note: they are consistent with their positions re: שחיטה בזרה"ד (ר"ג – still accepted; ר"ש – became לע"ז משרת)
 - (b) Arguments:
 - (i) בריתא ד"ג – if a כהן did ע"ז and then repented, his קרבנות are subsequently accepted
 - 1. Explanation: must be שחיטה במזיד; if בשוגג, no תשובה expected; if במזיד, זרה"ד תשובה is insufficient
 - (ii) ד"ש refers to שחיטה בשוגג – the word "ושב" means he was already "repentant" and acted בשוגג
 - iv Additional disputes: bowing ע"ז or acknowledging it, ר"ג rules that his subsequent קרבנות are accepted, ר"ש – not ניחח
 - 1 Justification: if we only had זריקה ר"ש, שירות is due to שחיטה
 - (a) And if: we only had שחיטה, because it is an act of עבודה
 - (b) And if: we also saw ר"ש's position re: השתחוואה, since he acted
 - (c) Therefore: we also need הודאה, where there is no action- even there, ר"ש disqualifies him

- III Background story of מקדש חוניו and dispute as to its purpose
- a *Common ground*: fight over ascension to כהונה גדולה after death of הצדיק שמעון
 - i ד"מ was "set up" by his brother; he fled to Egypt and set up a temple for pagan worship
 - ii ה' (v. 5) מקדש "set up" his brother, was exposed and fled to Egypt to set up מקדש for יהודה
 - 1 (*tangent*: יהושע בן פרחיה's comments on the allure and corruptive influence of power)
 - 2 ד"מ understands prophecy in v. 5 as relating to a much earlier event (8th c. BCE) involving חזקיה and Assyrian royalty after fall of Sennacherib – associates v. 6 (and v. 7)
 - b *Tangential homilies*:
 - i קיבוץ גלויות and universal recognition of God – vv. 8-9
 - ii *Value of תורה study*: vv. 10-11
 - 1 *Specifically*: study of laws of עבודה – vv. 11-14
- IV **יא** *משנה*: homiletic coda to ומנחות ומנחים
- a *Common praise*: ריה ניחוח לה' mentioned in re: עולת העוף (v. 15), עולת בהמה (v. 16) and מנחה (v. 17)
 - b *Teaching*: that whether one brings much or little, as long his intent is for the sake of Heaven it is accepted
 - i חכמי בבל suggest vv. 18-19 as sources
 - c **א** *משנה*: notes that שם ה' is always used in context of acceptance of קרבנות – so that no one can claim that the different קרבנות are for different deities
 - i *And*: he echoes sentiments of our משנה
 - ii *Adding*: it isn't for God's "appetite", per v. 20 – rather, for our grace (v. 21)
 - 1 *Additional implication*: קדשים לרצונכם shows that intent has to be proper in קדשים, even לעיכובא
 - (a) *Note*: we infer the obligation to have proper intent from הבקר את בן הבקר (v. 22) – have to intend that קרבן

הדרך עלך מסכת מנחות והדרך עלן

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו

שייבנה בית המקדש במהרה בימינו

ותן חלקנו בתורתך

ובטהרה נעבדך ובשמחת עולם נגיש לפניך קמצי מנחותינו

ובני אהרן חסידיך יאכלו משייריהם

וריה ניחוחי ברכותינו יעלו לפניך לרצון

כדברי המלאך

וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות